

Laidiens: 06.01.2011., Nr. 3

Ministru kabineta noteikumi Nr.1209

Rīgā 2010.gada 28.decembrī (prot. Nr.75 19.§)

Noteikumi par prognozējamās invaliditātes, invaliditātes un darbspēju zaudējuma noteikšanas kritērijiem, termiņiem un kārtību

Izdoti saskaņā ar Invaliditātes likuma 4.panta otro daļu un 5.panta otro daļu

1. Noteikumi nosaka:

1.1. prognozējamās invaliditātes, invaliditātes un darbspēju zaudējuma noteikšanas kritērijus;

1.2. prognozējamās invaliditātes, invaliditātes un darbspēju zaudējuma noteikšanas termiņus;

1.3. kārtību, kādā Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija (turpmāk – komisija) veic prognozējamās invaliditātes un invaliditātes ekspertīzi (turpmāk – invaliditātes ekspertīze) un nosaka darbspēju zaudējumu.

2. Lai veiktu invaliditātes ekspertīzi, Invaliditātes likuma 7.pantā minētā persona vai tās likumiskais pārstāvis komisijā iesniedz personīgi, elektroniska dokumenta formā atbilstoši normatīvajiem aktiem par elektronisko dokumentu noformēšanu vai nosūta pa pastu iesniegumu ar lūgumu veikt invaliditātes ekspertīzi. Iesniegumam pievieno šādus dokumentus:

2.1. ģimenes vai ārstējošā ārsta nosūtījumu uz komisiju (veidlapa Nr.088/u);

2.2. citus personas medicīniskos dokumentus, ja ģimenes vai ārstējošais ārsts vai pati persona uzskata, ka tas ir nepieciešams invaliditātes ekspertīzei;

2.3. individuālā rehabilitācijas plāna projektu personai ar prognozējamu invaliditāti, ko sagatavojis ģimenes vai ārstējošais ārsts, ja persona nosūtīta uz prognozējamās invaliditātes ekspertīzi;

2.4. individuālā rehabilitācijas plāna veidlapas daļu personai ar invaliditāti, kurā ģimenes vai ārstējošais ārsts ieraksta ieteicamos turpmākās ārstēšanas un, ja nepieciešams, medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumus, norādot to veidus, laikposmus un saņemšanas formu, ja persona nosūtīta uz invaliditātes ekspertīzi.

3. Komisijai ir tiesības pieprasīt, lai ģimenes vai ārstējošais ārsts iesniedz citus nepieciešamos medicīniskos dokumentus.

4. Pirms invaliditātes ekspertīzes attiecīgā persona un tās likumiskais pārstāvis komisijā uzrāda personu apliecinošu dokumentu.

5. Ģimenes vai ārstējošais ārsts nosūta personu invaliditātes ekspertīzes veikšanai un darbspēju zaudējuma procentuālā apmēra noteikšanai:

5.1. prognozējamās invaliditātes ekspertīzei:

5.1.1. strādājošu personu – vienlaikus ar nosūtījumu darbnespējas lapas pagarināšanai pārejošas darbnespējas periodā;

5.1.2. nestrādājošu personu – ja tā ne mazāk kā pēdējos sešus mēnešus atrodas regulārā ģimenes vai ārstējošā ārsta uzraudzībā, ko apliecina ieraksti personas ambulatorā slimnieka medicīniskajā kartē;

5.2. pirmreizējas invaliditātes ekspertīzei:

5.2.1. strādājošu personu – vienlaikus ar nosūtījumu darbnespējas lapas pagarināšanai pārejošas darbnespējas periodā;

5.2.2. nestrādājošu personu – ja tā ne mazāk kā pēdējos sešus mēnešus atrodas regulārā ģimenes ārsta uzraudzībā, ko apliecina ieraksti personas ambulatorā slimnieka medicīniskajā kartē;

5.2.3. strādājošu vai nestrādājošu personu ar smagu, prognostiski nelabvēlīgu saslimšanu vai iegūta anatomiska defekta radītu fizisko vai psihisko spēju ierobežojumu neatkarīgi no ierobežojuma ilguma, ko apliecina attiecīgās specialitātes ārsts;

5.3. atkārtotās invaliditātes noteikšanai pirms noteiktā termiņa vai ja invaliditāte noteikta bez atkārtotas izmeklēšanas termiņa norādes, invaliditātes laikā mainoties personas veselības stāvoklim.

6. Invaliditātes ekspertīzi un darbspēju zaudējuma procentuālā apmēra noteikšanu komisija var veikt:

6.1. bez personas klātbūtnes, ja komisijas ārsta eksperta rīcībā ir pietiekama medicīniskā un cita veida informācija, kas nepieciešama personas funkcionēšanas ierobežojuma izvērtēšanai, iepriekš par to paziņojot personai vai tās likumiskajam pārstāvim;

6.2. personas klātbūtnē:

6.2.1. komisijas darba telpās;

6.2.2. personas dzīvesvietā, ārstniecības iestādē, ilgstošas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā vai ieslodzījuma vietā, ja persona veselības stāvokļa dēļ saskaņā ar ārstējošā ārsta atzinumu nevar ierasties komisijas darba telpās vai atrodas ieslodzījumā.

7. Pamatojoties uz ārstu ekspertu veikto personas funkcionēšanas ierobežojuma izvērtējumu un uz tā pamata sastādīto ekspertīzes aktu ar priekšlikumiem par prognozējamās invaliditātes vai invaliditātes, vai darbspēju zaudējuma procentuālo apmēru, to cēloni un iespējamo termiņu, komisijas amatpersona pieņem attiecīgu lēmumu:

7.1. nosaka prognozējamu invaliditāti atbilstoši šo noteikumu 1.pielikumā minētajiem kritērijiem, kā arī tās cēloni;

7.2. nosaka invaliditāti, kā arī invaliditātes cēloni un termiņu:

7.2.1. personai, kas jaunāka par 18 gadiem (turpmāk – persona līdz 18 gadu vecumam), atbilstoši šo noteikumu 2.pielikumā minētajiem kritērijiem;

7.2.2. personai no 18 gadu vecuma atbilstoši šo noteikumu 3.pielikumā minētajiem kritērijiem;

7.3. saskaņā ar normatīvajiem aktiem par kaitējuma atlīdzību personām, kas cietušas nelaimes gadījumā darbā vai Černobiļas atomelektrostācijas avārijas seku likvidēšanas rezultātā vai slimo ar arodslimībām, nosaka darbspēju zaudējuma procentuālo apmēru atbilstoši šo noteikumu 3.pielikumā minētajiem kritērijiem. Ja personas funkcionēšanas ierobežojumam ir vairāki cēloņi, darbspēju zaudējums attiecībā uz katru cēloni tiek noteikts atsevišķi;

7.4. saskaņā ar normatīvajiem aktiem par valsts pabalstu un sociālo pabalstu piešķiršanu nosaka medicīniskās indikācijas pakalpojumu un pabalstu saņemšanai un sniedz attiecīgus atzinumus un ieteikumus;

7.5. nenosaka invaliditāti, prognozējamu invaliditāti vai darbspēju zaudējuma procentuālo apmēru, ja personas funkcionēšanas ierobežojuma pakāpe neatbilst attiecīgajiem kritērijiem.

8. Personai ar invaliditāti komisijas amatpersona nosaka invaliditātes cēloni:

8.1. slimība – ja invaliditāte personai tiek noteikta fizisku vai psihisku veselības traucējumu dēļ;

8.2. invaliditāte no bērnības – pamatojoties uz bērna invalīda statusu apliecinošu dokumentu:

8.2.1. līdz 2010.gada 31.decembrim – dokuments, kas apliecina bērna invalīda statusu vai invaliditāti izraisījušās slimības iestāšanos līdz 16 gadu vecumam;

8.2.2. no 2011.gada 1.janvāra – dokuments, kas apliecina bērna invalīda statusu vai invaliditāti izraisījušās slimības iestāšanos līdz 18 gadu vecumam;

8.3. nelaimes gadījums darbā – pamatojoties uz aktu, kas izdots saskaņā ar normatīvajiem aktiem par nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtību;

8.4. arodslimība – pamatojoties uz valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca" Aroda un radiācijas medicīnas centra ārstu komisijas atzinumu;

8.5. slimība, kas saistīta ar Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanu vai atrašanos Černobiļas atomelektrostacijas avārijas zonā, – pamatojoties uz valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību "Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca" Aroda un radiācijas medicīnas centra ārstu komisijas atzinumu;

8.6. slimība vai sakropļojums, kas saistīti ar personas piedalīšanos tādu nepārvaramas varas, nejauša notikuma vai citu ārkārtēju apstākļu izraisītu seku novēršanā, kuras apdraudēja vai varēja apdraudēt sabiedrisko drošību vai kārtību, – pamatojoties uz ārstniecības iestādes izsniegto izziņu par slimību vai traumu un tiesībaizsardzības institūcijas izsniegto izziņu par piedalīšanos seku novēršanā;

8.7. ievainojums (sakropļojums, kontūzija), kas iegūts dienesta laikā, pildot dienesta pienākumus, vai slimība, kuras cēlonis saistīts ar militārā dienesta izpildi, – pamatojoties uz Nacionālo bruņoto spēku Centrālās medicīniskās ekspertīzes komisijas lēmumu;

8.8. slimība vai ievainojums, kas iegūti karadienesta laikā ārvalstu bruņotajos spēkos, – pamatojoties uz personas rīcībā esošo kara medicīnas dokumentu oriģināliem, kas apstiprināti ar Nacionālo bruņoto spēku Centrālās medicīniskās ekspertīzes komisijas lēmumu;

8.9. savainojums vai veselības traucējums, kas saistīti ar civilā eksperta piedalīšanos starptautiskajā misijā – pamatojoties uz tās institūcijas izsniegto izziņu par personas dalību starptautiskajā misijā, kura nosūtījusi attiecīgo civilo ekspertu, un ārstniecības iestādes izsniegto izziņu par ievainojumu, sakropļojumu, kontūziju vai slimību;

8.10. ievainojums (sakropļojums, kontūzija), kas saistīts ar Valsts prezidenta, Saeimas deputāta, Ministru kabineta locekļa, parlamentārā sekretāra, ierēdņa vai cita valsts institūcijā nodarbinātā darba (dienesta) pienākumu pildīšanu komandējuma laikā starptautisko operāciju rajonā, – pamatojoties uz ārstniecības iestādes vai tiesībaizsardzības institūcijas izsniegto izziņu par ievainojumu (sakropļojumu, kontūziju).

9. Invaliditāti un darbspēju zaudējuma procentuālo apmēru, medicīniskās indikācijas pakalpojumu un valsts pabalstu saņemšanai nosaka uz noteiktu termiņu vai bez atkārtota invaliditātes ekspertīzes termiņa (uz mūžu):

9.1. personai līdz 18 gadu vecumam:

9.1.1. uz vienu, diviem vai pieciem gadiem;

9.1.2. līdz 18 gadu vecumam, ja tai ir konstatētas šo noteikumu 2.pielikuma 3.nodaļā minētās slimības;

9.2. personai no 18 gadu vecuma:

9.2.1. uz sešiem mēnešiem, vienu, diviem vai pieciem gadiem;

9.2.2. bez atkārtota invaliditātes ekspertīzes termiņa (uz mūžu), ja tai konstatēti šo noteikumu 4.pielikumā minētie funkcionālie traucējumi.

10. Komisijas amatpersona, pamatojoties uz personas ar invaliditāti ekspertīzes aktu, sniedz:

10.1. atzinumus:

10.1.1. par medicīniskajām indikācijām speciāli pielāgota vieglā automobiļa iegādei un pabalsta saņemšanai transporta izdevumu kompensēšanai atbilstoši šo noteikumu 5.pielikumā minētajiem kritērijiem;

10.1.2. par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar smagiem funkcionāliem traucējumiem – personai līdz 18 gadu vecumam atbilstoši šo noteikumu 2.pielikuma 2.nodaļā minētajiem kritērijiem;

10.1.3. par īpašas kopšanas nepieciešamību – personai no 18 gadu vecuma atbilstoši šo noteikumu 6.pielikumā minētajiem kritērijiem;

10.1.4. par atvieglojumiem naturalizācijas procedūras uzsākšanai Latvijas pilsonības iegūšanai;

10.1.5. par darbnespējas lapas pagarināšanu pārejošas darbnespējas periodā, kas turpinās ilgāk par 26 nedēļām, bet ne ilgāk par 52 nedēļām;

10.2. ieteikumus:

10.2.1. profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanai atbilstoši šo noteikumu 7.pielikumā minētajiem kritērijiem, pārkvalifikācijai vai citas profesijas apgūšanai, nosakot termiņus;

10.2.2. tehnisko palīgīdzekļu izmantošanas nepieciešamībai;

10.2.3. psihologa pakalpojumu saņemšanai personai līdz 18 gadiem, kurai invaliditāte noteikta pirmreizēji un kura dzīvo ģimenē, kā arī tās likumiskajam pārstāvim;

10.2.4. sociālās un profesionālās rehabilitācijas pakalpojumu iekļaušanai individuālā rehabilitācijas plānā personai ar prognozējamu invaliditāti;

10.2.5. par citiem pasākumiem invaliditātes radīto seku mazināšanai, kuri iekļaujami rehabilitācijas plānā personai ar invaliditāti.

11. Lēmumu un atzinumu komisija personai vai tās likumiskajam pārstāvim izsniedz personīgi vai paziņo atbilstoši Paziņošanas likumam.

12. Ja invaliditātes ekspertīze tiek veikta saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 29.aprīļa Regulu (EK) Nr.883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu:

12.1. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (turpmāk – aģentūra) iesniedz komisijā no ārvalsts kompetentās institūcijas saņemtu E213 veidlapu "EEZ detalizēts medicīniskais ziņojums" (turpmāk – ziņojums);

12.2. komisija izvērtē ziņojumā sniegto informāciju un nosaka invaliditāti atbilstoši šo noteikumu 3.pielikumā minētajiem kritērijiem. Invaliditātes termiņu nosaka atbilstoši ierakstam ziņojumā;

12.3. izrakstu no invaliditātes ekspertīzes akta nosūta aģentūrai.

13. Līdz 2012.gada 31.decembrim komisija personām pēc valsts vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamā vecuma sasniegšanas pirmreizēju invaliditātes ekspertīzi veic vai invaliditāti nosaka tikai tad, ja fizisko vai garīgo spēju ierobežojums nav saistīts ar objektīvām vecuma izraisītām pārmaiņām organismā.

14. Noteikumi piemērojami ar 2011.gada 1.janvāri.

Ministru prezidents,
reģionālās attīstības un
pašvaldību lietu ministrs *V.Dombrovskis*

Labklājības ministre *I.Jurševska*

1.pielikums
Ministru kabineta
2010.gada 28.decembra
noteikumiem Nr.1209

Kritēriji prognozējamās invaliditātes noteikšanai

Prognozējamu invaliditāti nosaka, ja apstiprinās visi šādi kritēriji:

1. Pārejoša darbnespēja un (vai) nepārtraukta ārstēšana turpinās 26 nedēļas, ko apliecina ārstējošā ārsta izsniegtie dokumenti.
2. Personai konstatēti slimības vai traumas radīti funkcionēšanas ierobežojumi, kuri vēl nav uzskatāmi par pietiekami stabiliem un nemainīgiem nākamo sešu mēnešu laikā.
3. Ārstējošais ārsts konstatējis, ka funkcionēšanas ierobežojumi gadījumā, ja netiek sniegti nepieciešamie ārstniecības un rehabilitācijas pakalpojumi, var būt par iemeslu invaliditātes noteikšanai, un izsniedzis individuālo rehabilitācijas plānu personai ar prognozējamu invaliditāti, kurā norādīti:
 - 3.1. veiktie ārstēšanas un rehabilitācijas pasākumi hronoloģiskā secībā;
 - 3.2. paredzētie ārstēšanas pasākumi;
 - 3.3. pamatojums turpmākās medicīniskās rehabilitācijas nepieciešamībai;
 - 3.4. ārstēšanas un medicīniskās rehabilitācijas laikposmi un termiņi;
 - 3.5. ārstēšanas un rehabilitācijas pasākumu prognozējamie rezultāti.

Labklājības ministre *I.Jurševska*